

Het ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties, Directie CZW
t.a.v. mevr. mr. drs. D.C.J. van Driel
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9844
www.rechtspraak.nl

datum	28 maart 2007
onderdeel	K&C/JZ
contactpersoon	de heer mr. P.H. Banda
doorkiesnummer	070 - 361 9724
e-mail	P.Banda@rechtspraak.nl
kamernummer	K2.03
ons kenmerk	UIT 10513 JZ/PB
uw kenmerk	2006-335932
bijlage(n)	1
onderwerp	visie voorontwerp Algemene wet overheidsinformatie

Geachte mevrouw van Driel,

Bij brief van 19 oktober 2006 heeft de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties aan de Raad voor de rechtspraak verzocht om een visie op het voorontwerp voor een algemene wet overheidsinformatie. De Raad voldoet graag aan dat verzoek, mede gelet op zijn in artikel 95, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie neergelegde taak.

De Raad onderschrijft de gedachte achter het voorontwerp om een zo compleet mogelijke regeling inzake de informatieverstrekking door de overheid te maken, waarbij het uitgangspunt van openbaarheid en het recht van de burger voorop staan. De Raad tekent daarbij aan dat dat uitgangspunt niet onbeperkt zal kunnen worden toegepast; naast beperkingen die in het voorontwerp zijn voorzien, zoals in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zal bij de openbaarmaking van rechterlijke beslissingen ook een afweging moeten worden gemaakt tussen het belang dat met openbaarheid is gemoeid en de lasten die gemoeid zijn met het publiceren van grote aantallen formele en bulkbeslissingen. De uitgangspunten van het voorontwerp komen, mits met de voornoemde kanttekening rekening wordt gehouden, in grote mate overeen met de visie van de Raad en de gerechten op de openbaarheid van de rechtspraak. De belangrijkste kanttekeningen die de Raad bij het voorontwerp maakt betreffen de gevolgen voor de werklust, de publicatie op internet en de anonimisering van de uitspraken

In het kader van het streven naar een zo groot mogelijke openheid is bij de Raad en de gerechten, de Hoge Raad uitgezonderd, al de Interimleidraad openbaarheid rechtspraak van kracht. Deze leidraad verklaart de bepalingen van de Wob van toepassing op de bedrijfsvoering van de Raad en de gerechten. Een Leidraad over de informatieverstrekking aan derden over gerechtelijke procedures is in voorbereiding. Deze leidraad ziet op de inzage van de rol en de dagvaarding, de publicatie, al dan niet geanonimiseerd, van rechterlijke uitspraken op Internet en de afdoening van verzoeken om een afschrift van een uitspraak. De leidraad informatieverstrekking gerechtelijke procedures heeft als doel een uniform en duidelijk beleid ten aanzien van het verstrekken van

datum 21 maart 2007
kenmerk UIT 10513 JZ/PB
pagina 2 van 3

informatie over gerechtelijke procedures aan hen die niet rechtstreeks bij die procedures betrokken zijn.

Het voorontwerp geeft de Raad wel aanleiding tot de volgende, algemene kanttekeningen.

1. Werkdruk

De Raad verwacht dat de beoogde Algemene wet overheidsinformatie tot een verzwaring van de werklast van de bestuursrechters zal leiden. In de eerste plaats vallen meer gegevens onder de verplichting tot openbaarmaking en wordt de wet van toepassing op overheidsorganen, (rechts)personen en instellingen die nu nog niet onder de Wob vallen; door beide factoren zullen naar verwachting meer voor beroep vatbare besluiten inzake openbaarheid worden genomen. Voorts kunnen rechtsmiddelen worden aangewend tegen de feitelijke verstrekking van informatie waaraan geen schriftelijk besluit ten grondslag ligt (art. 2:6) alsmede tegen de ter inzage legging van informatie (art. 11:3). Het aantal verzoeken om een voorlopige voorziening zal toenemen en de beoogde finale afdoening door de voorzieningenrechter (art. 11:2) zal tot een kwantitatieve én kwalitatieve taakverzwaring leiden. Tevens zal de verplichting om derden te horen, zoals neergelegd in het voorgestelde vierde lid van artikel 8:29 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), extra werkzaamheden meebrengen voor de bestuursrechter.

Daarnaast betekent de voorgestelde plaatsing op Internet van alle uitspraken en de anonimisering van een groot aantal uitspraken een aanzienlijke toename van de bestuurlijke werklast die voor de rechtspraak uit het voorontwerp zal voortvloeien. Ook zijn tal van technische aanpassingen nodig die niet alleen tijd maar ook een aanzienlijke financiële inspanning vragen.

Naar de omvang van de gevolgen voor de werklast en de financiën zal nog nader onderzoek moeten worden gedaan. Met betrekking tot de rechterlijke werklast is wel duidelijk dat gerekend moet worden op een uitbreiding van de formatie van de Rechtspraak, zij het dat in deze fase bij benadering niet is te zeggen hoeveel. De Raad zal bij de consultatie over het definitieve wetsvoorstel een concrete schatting van de benodigde middelen maken. De bestuurlijke uitvoeringslasten zullen, wanneer met de kanttekeningen van de Raad rekening wordt gehouden, een eenmalige investering in automatisering en aanpassing werkprocessen vergen van naar schatting 2,7 miljoen Euro en een jaarlijkse beheerslast van ongeveer 2,3 miljoen Euro. Deze lasten zullen voor 100 % doorwerken in de productprijzen die worden gehanteerd bij de financiering van de rechtspraak, als ze niet op andere wijze worden gefinancierd. In de financiële paragraaf van de toelichting op het definitieve voorstel van wet ware daarmee rekening te houden.

2. Publicatie

Publicatie op Internet van alle 1,7 miljoen uitspraken is niet zinvol. Aan uitspraken waarbij een beroep niet-ontvankelijk is verklaard, bijvoorbeeld wegens niet-problematische en veel voorkomende overtreding van de beroepstermijn of niet (tijdig) betalen van griffierecht, zal weinig behoefte bestaan, terwijl het opnemen van alle uitspraken van een grote cluster van zaken, waarbij een bepaalde (rechts)vraag aan de orde is, geen of zeer geringe waarde heeft. Hetzelfde geldt voor zaken waarin een inhoudelijke behandeling en beoordeling niet of nauwelijks heeft plaatsgevonden, zoals bij bulkzaken en verstekzaken. Eventueel kan het aantal te publiceren zaken worden beperkt, door te verwijzen naar bij de gerechten beschikbare lijsten met zaaksgegevens. Een onbeperkte

datum 21 maart 2007
kenmerk UIT 10513 JZ/PB
pagina 3 van 3

opname van uitspraken in een databank zal bij de gebruikers daarvan tot frustratie kunnen leiden als opgegeven zoekvragen een overstelpende hoeveelheid volstrekt oninteressante “hits” opleveren. Er zal moeten worden nagegaan of de zoekvragen van bezoekers van de site op een klantvriendelijke manier kunnen worden behandeld.

3. Anonimisering

Het voorontwerp bepaalt dat alle uitspraken waarin een strafsanctie wordt opgelegd aan een natuurlijke persoon, geanonimiseerd moeten worden. Daarop moeten naar het oordeel van de Raad uitzonderingen mogelijk zijn.

Ook kan volgens het wetsvoorstel bij andere zaken in de uitspraak bepaald worden dat bepaalde gegevens niet openbaar zijn. Dit laatste betekent dat in de rechterlijke beraadslaging in ogenschouw moet worden genomen of toepassing wordt gegeven aan deze bepaling en dat de beslissing daarover in de uitspraak (gemotiveerd) wordt weergegeven. Naar het oordeel van de Raad is de verstrekking van informatie aan het publiek, buiten het kader van de processuele rechtsbetrekking, echter een aangelegenheid van het gerechtsbestuur.

De Raad is voorts van oordeel dat anonimisering als regel moet plaatsvinden indien de behandeling ter zitting achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden en in nader aan te duiden categorieën van zaken, waarin de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of een ander belang (bij voorbeeld in asielzaken de veiligheid van elders vervolgte vreemdelingen) moet vóórgaan op het belang dat met openbaarmaking is gemoeid.

4. Plaats van de regeling

Een regeling van de openbaarmaking van rechterlijke uitspraken en van de behandeling van individuele verzoeken dienaangaande zal, gelet op de aard van de materie en het bijzondere staatsrechtelijke kader (op de beslissende organen zijn in het algemeen grote delen van de Awb en het overheidsorganisatierecht niet of in gewijzigde vorm van toepassing) beter in de Wet op de rechterlijke organisatie kunnen worden opgenomen; dat doet aan het toepassen van de aan het voorontwerp ten grondslag liggende uitgangspunten geen afbreuk. De in de Wet op de rechterlijke organisatie op te nemen regeling zou dan ook van overeenkomstige toepassing kunnen zijn op de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Naast bovenstaande kanttekeningen heeft het voorontwerp ook aanleiding gegeven tot een aantal opmerkingen, die in de bijlage bij deze brief artikelsgewijs zijn opgesomd.

Hoogachtend,

A.H. van Delden